Ankenævnet *for* Forsikring

Den 3. juli 2018 blev i sag nr. 91406:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Pensionskassen for Socialrådgivere, Socialpædagoger og Kontorpersonale
V/PKA
Tuborg Boulevard 3
2900 Hellerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Nu afdøde forsikringstager havde pensionsordning. Hendes samlever klager over selskabets afvisning af, at han er berettiget til ægtefælle/samleverpension. I klageskema af 30/9 2017 til nævnet har klageren bl.a. anført:

> "**1. Sagsfremstilling, kort redegørelse for sagen. Supplerende redegørelse kan evt. vedlægges.**
> Der har været skriftlig/mundtlige korrespondancer under sagsforløbet. PKA fastholder i brev modtaget 01.03.17, at jeg ikke efter [forsikringstagers] død, er berettiget til ægtefælle/samleverpension fra [forsikringstagers] pensionsordning.
>
> **2. Hvad vil du konkret opnå hos selskabet? (skal udfyldes)**
> At der ydes ægtefælle/samleverpension fra [forsikringstagers] pensionsordning.
> - [Forsikringstager] og jeg var samlevende med samme folkeregisteradresse fra juli 1982 og frem til dødsfaldet i 2014. Desuden har vi fællesbørn født i 1983 og 1993.
> - [Forsikringstager] har noteret mig som samlever i begunstigelseserklæringer dateret 19.01.01 og 01.03.01.
> - I 2007 har vi oprettet testamente, m.h.p. at sikre hinanden så vidt muligt.
> - At sagen også vurderes efter pensionsvilkår § 16 a."

Selskabet har i brev af 24/10 2017 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

> "På vegne af Pensionskassen for Socialrådgivere, Socialpædagoger og Kontorpersonale (herefter kaldet pensionskassen) skal PKA hermed redegøre for sagen til brug for Ankenævnet for Forsik-

rings behandling af den klage, som [klageren] (herefter kaldet klager) har indgivet på baggrund af, at PKA har givet afslag på udbetaling af ægtefælle-/samleverpension.
…
Sagsfremstilling
Klagers hustru (herefter medlemmet) afgik ved døden den 16. januar 2014, og på den baggrund skrev vi til klager den 21. januar 2014 og meddelte, at vi skulle udbetale pension efter hende (**Bilag 1**). Vi oplyste i brevet, at vi var bekendt med, at klager og medlemmet blev gift den 30. december 2013, og at det var en betingelse for at få udbetalt ægtefælle-/samleverpension, at ægteskabet havde bestået i mindst 3 måneder før dødsfaldet, medmindre dødsfaldet skyldtes et ulykkestilfælde eller en sygdom, som er opstået efter ægteskabets indgåelse. Vi bad derfor klager kontakte os, hvis medlemmets død skyldtes en ulykke eller sygdom, opstået efter de blev gift. Vi oplyste endvidere, at der ville blive udbetalt en engangssum efter ugifte, hvis betingelserne for udbetaling af ægtefælle-/samleverpension ikke var opfyldt, og at medlemmet havde begunstiget klager til denne udbetaling den 19. januar 2001 (**Bilag 2**). Endelig oplyste vi, at der skulle udbetales sum ved død fra gruppeforsikringen, som medlemmet havde begunstiget klager til den 1. marts 2001 (**Bilag 3**).

Den 23. januar og 31. januar 2014 ringede klager til os og spurgte til ægtefælle/samleverpensionen, idet han undrede sig over, at medlemmet i 2001 havde begunstiget ham til engangssum efter ugifte og ikke havde noteret ham til ægtefælle-/samleverpension, og han undrede sig over, om hun havde fået den korrekte rådgivning i forbindelse med begunstigelsen. Vi oplyste ham om, at sagen var under behandling, og han ville blive kontaktet for nærmere oplysninger.

Den 3. februar 2014 ringede vi til klager og forklarede ham, at muligheden for, at medlemmet kunne have noteret ham til ægtefælle-/samleverpension blev indført i medlemmets pensionsordning pr. 1. juli 2001. Vi oplyste endvidere, at det i mange år havde fremgået af medlemmets pensionsoversigter, at hun havde mulighed for at notere en samlever, hvis hun var ugift, og at hun ikke havde benyttet sig af denne mulighed (**Bilag 4**). Under samtalen oplyste vi, at klager ville have udbetalingen af sum efter ugifte og sum ved død fra gruppeforsikringen på sin konto i løbet af 2-3 dage. Vi noterede os efter samtalen, at klager virkede tilfreds med svarene.

Den 3. februar 2014 skrev vi til klager, at vi havde registreret udbetaling af sum ved død fra gruppeforsikringen, og ligeledes skrev vi til klager, at vi udbetalte pension efter medlemmet i form af engangsbeløb (**Bilag 5**).

Den 29. januar 2017 modtog vi en e-mail fra klager, hvori han ønskede en uddybning af, hvorfor betingelserne for udbetaling af ægtefælle-/samleverpension ikke er opfyldt (**Bilag 6**). I sin e-mail anførte klager, at han og medlemmet blev gift 30. december 2013, og at det ifølge brev fra PKA dateret 21. januar 2014 er en af betingelserne for ægtefælle/samleverpension, at ægteskabet skal have bestået i mindst 3 måneder. Klager anførte videre, at han og medlemmet var samlevende med samme folkeregisteradresse fra juli 1982 og frem til dødsfaldet i 2014, og at de havde to fællesbørn født 1983 og 1993.

Klager anførte endvidere, at han mente, at han blev registreret som medlemmets samlever hos PKA i 1998, hvor medlemmet startede med supplerende pension, og at samlivsforholdet også fremgik af underskrevet begunstigelseserklæring fra medlemmet, dateret 19.01.2001. Endelig anførte klager, at de i 2007 fik skrevet testamente med henblik på at sikre hinanden så vidt muligt.

Klagere bad derfor om et skriftligt svar, jf. Pensionsvilkår §§ 16a og 16b om, hvorfor betingelserne ikke var opfyldt.

Vi svarede klager i brev af 22. februar 2017 (**Bilag 7**). I brevet skrev vi, at:

> *'I henhold til Pensionsvilkårenes § 16b, skal ægteskabet have bestået i mindst tre måneder, med mindre dødsfaldet skyldes et ulykkestilfælde eller en sygdom, som er opstået efter indgåelse af ægteskabet, for at man som ægtefælle kan være berettiget til ægtefælle/samleverpension.*
>
> *Ifølge vores oplysninger blev du og [forsikringstager] gift 30. december 2013 og [forsikringstager] afgik ved døden 16. januar 2014. Da ægteskabet ikke havde bestået i mere end 3 måneder og fordi dødsfaldet ikke skyldes et ulykkestilfælde eller en sygdom, som var opstået efter indgåelse af jeres ægteskab, var du ikke berettiget til ægtefælle-/samleverpension som ægtefælle.*
>
> *En anden mulighed for at få udbetalt ægtefælle/samleverpension udbetalt, er hvis man som samlever er noteret til ægtefælle-/samleverpension i Pensionskassen. Muligheden for at noterer en samleverpension til ægtefælle/samleverpension blev indført i juli 2001. [Forsikringstager] har ikke lavet en notering på sin ægtefælle/samleverpension.*
>
> *Hun har 19. januar 2001 indsat dig som begunstigede til engangssum efter ugifte og sum ved død. Disse to udbetalinger er derfor sket til dig, men [forsikringstager] har ikke noteret dig som samlever til udbetaling af ægtefælle /samleverpension, efter hun fik muligheden i juli 2001. Efter 2001 har det i mange år fremgået af [forsikringstager] udbetalingsoversigt, at hun ikke har noteret en samlever.*
>
> *Vi bliver ud fra ovenstående nødt til at fastholde, at du ikke er berettiget til ægtefælle/samleverpension fra [forsikringstager] pensionsordning'.*

Den 28. april 2017 fremsendte klager på ny sin e-mail fra 29. januar 2017 (**Bilag 8**).

Vi svarede klager i e-mail af 8. maj 2017, at vi henviste til vores brev af 22. februar 2017, som vi samtidig genfremsendte (**Bilag 9**).

Herefter indbragte klager sagen for Ankenævnet for Forsikring.

Begrundelse

Det følger af Pensionsvilkår for Pensionskassen for Socialrådgivere, Socialpædagoger og Kontorpersonale § 16b, stk. 1 (**Bilag 10**), at

…

Det er et ubetinget krav, at en samlever skal noteres i pensionskassen for at være berettiget til udbetaling af ægtefælle-/samleverpension.

I begunstigelseserklæring af 19. januar 2001 indsatte medlemmet sin samlever 'klager' som begunstiget til engangssum ved død, jf. bilag 2. I begunstigelseserklæring af 1. marts 2001 indsatte medlemmet også sin samlever 'klager' som begunstiget til gruppelivssum, jf. bilag 3. At klager på disse erklæringer er begunstiget til summerne som 'samlever', betyder ikke, at han dermed er no-

teret til at modtaget løbende ægtefælle-/samleverpension. De pågældende erklæringer omhandler alene de nævnte sumudbetalinger, og klager har i 2014 modtaget de to summer i overensstemmelse hermed, jf. bilag 5.

På det tidspunkt, hvor medlemmet indsatte klager som begunstiget til henholdsvis engangssum ved død og gruppelivssummen, var det ikke muligt at notere sin samlever til ægtefælle-/samleverpension. Denne mulighed blev indført i pensionskassen med virkning fra 1. juli 2001, hvilket medlemmet dog aldrig gjorde.

Det har på hendes pensionsoversigter gennem årene fremgået, at hun vedrørende gruppesum ved død og engangssum ved død har udfyldt en begunstigelseserklæring, som vi i givet fald ville udbetale efter. Det har ligeledes i samme rubrik fremgået vedrørende samleverpension, at 'du skal kontakte os, hvis du er ugift og ønsker, at en samlever skal have pension efter dig', jf. bilag 4. Det er derfor vores opfattelse, at vi tydeligt har gjort opmærksom på, at der ikke var noteret en samlever til samleverpension.

Da det således hverken var muligt i januar henholdsvis marts 2001 at notere en samlever til samleverpension, og det samtidig har fremgået af pensionsoversigterne, at der ikke var noteret en samlever, kan der ikke være tvivl om, at der med ovennævnte begunstigelseserklæringer fra 2001, hvor klager er benævnt 'samlever', ikke er sket en notering af klager til samleverpension.

Klager anfører i sin klage, at medlemmet og han var samlevende med samme folkeregisteradresse, og at de har to fællesbørn. Ligeledes anfører klager, at medlemmet og han i 2007 har oprettet fælles testamente med henblik på at sikre hinanden så vidt muligt. Da det efter pensionsvilkårene er et ubetinget krav for opnåelse af ret til ægtefælle-/samleverpension, at en samlever noteres i pensionskassen, kan disse forhold ikke i sig selv medføre, at klager er berettiget til ægtefælle-/samleverpension.

Klager anfører endvidere, at han også ønsker sagen vurderet efter pensionsvilkår § 16a. Imidlertid er denne bestemmelse ikke relevant i klagers/medlemmets tilfælde, da den vedrører de medlemmer, som er omfattet af ydelserne efter (pensionsvilkårenes) § 7, stk. 1, jf. Bilag 10. Af § 7, stk. 1 fremgår det, at medlemmer, der er optaget den 1. januar 2007 eller senere, har de i bestemmelsen opremsede ydelser.

Af § 7, stk. 3 fremgår det, at medlemmer optaget før 1. januar 2007 efter nærmere generelle regler fastsat af bestyrelsen kan vælge sig omfattet af ydelsessammensætningen, som nævnt i stk. 1.

Da medlemmet blev optaget før 1. januar 2007 og ikke har valgt sig omfattet af ydelsesmønsteret som nævnt i § 7, stk. 1, er hun ikke omfattet af de pågældende ydelser – og dermed heller ikke af de dødsfaldsbetingede ydelser, der er reguleret af bestemmelsen i § 16a.

Konklusion
Medlemmet har ikke noteret klager til ægtefælle-/samleverpension i PKA. Da en notering er et ubetinget krav for at kunne få udbetalt denne ydelse, er klager ikke berettiget hertil. På denne baggrund fastholder PKA derfor sin afgørelse."

5. 91406

Klageren har i brev af 9/11 2017 til nævnet bl.a. anført:

> "Supplerende kan oplyses, at jeg i 2016 flere gange kontaktede PKA's medlemsservice, sidst i december 2016, hvor jeg fik tilsendt sagsakter, blandt andet kopi af begunstigelseserklæringer dateret 19. januar 2001 og 1. marts 2001. I begge erklæringer har [forsikringstager] noteret mig som sin samlever (bilag 2 + 3, jf. svarskrivelse af 24. oktober 2017 fra PKA.)
>
> Endvidere modtog jeg kopi af [forsikringstager] pensionsoversiger pr. juni/juli 2011 og 2012.
>
> Ifølge PKA's medlemsservice forelå der ikke pensionsoversigter pr. juni/juli 2013, så den har [forsikringstager] aldrig modtaget.
>
> [Forsikringstager] fik cirka år 2001 flere blodpropper og senere blev udbetalt erstatning for kritisk sygdom og hun overgik til højeste førtidspension.
>
> I 2007 fik [forsikringstager] blodprop i hjernen, hvilket blandt andet medførte svære syns- og vejrtrækningsproblemer. Hun blev herefter respiratorbruger med tilknyttet hjælperhold, 6 personer, via. … kommune, frem til hun døde i 2014.
>
> I cirka 2009 blev igen udbetalt erstatning for kritisk sygdom fra PKA.
>
> I oktober 2007 oprettede vi testamente med henblik på at sikre hinanden så vidt muligt. [Forsikringstager] fik efterfølgende kræft, men ifølge brev af 28. oktober 2013 fra … sygehus, var der ikke længere fundet kræftceller. Men under indlæggelse på … sygehus fik [forsikringstager] oplyst den 20. december 2013, at der ikke længere var flere behandlingsmuligheder. [Forsikringstager] har således haft nok at tænke på i forhold til sygdommene, og har ikke haft overskud i lang tid til andet.
>
> Det giver ingen mening, hvis der udover de underskrevne begunstigelseserklæringer, samliv i mere end 30 år, oprettelse af testamente, skal yderligere til i forhold til ægtefælle/ samleverpension. Desværre har [forsikringstager] aldrig modtaget rådgivning og vejledning."

Selskabet har i brev af 4/11 2017 til nævnet bl.a. anført:

> "I sit brev anfører klager på ny, at medlemmet har noteret ham som samlever på de to begunstigelseserklæringer dateret 19. januar 2001 og 1. marts 2001. Det er korrekt, at medlemmet på de pågældende erklæringer har angivet ('noteret'), at klager var begunstiget til summerne som samlever. Dette er imidlertid ikke det samme som, at han rent juridisk er noteret til ægtefælle-/samleverpension, jf. Pensionsvilkår § 16b, stk. 1 (bilag 10) og vores redegørelse af 24. oktober 2017.
> Klager anfører endvidere, at medlemmet aldrig har modtaget rådgivning og vejledning i forhold til ægtefælle-/samleverpension. Som nævnt i vores redegørelse af 24. oktober 2017 skal vi igen oplyse, at på det tidspunkt, hvor medlemmet indsatte klager som begunstiget til henholdsvis engangssum ved død og gruppelivssummen, var det ikke muligt at notere sin samlever til ægtefælle-/samleverpension. Derfor har vi heller ikke rådgivet medlemmet herom i forbindelse med de foretagne begunstigelser.
> Klager anfører, at der ifølge PKA's medlemsservice ikke forelå pensionsoversigt pr. juni/juli 2013, og at medlemmet derfor aldrig har modtaget denne pensionsoversigt. Det er korrekt, at denne

oversigt ved en fejl beklageligvis ikke er sendt til medlemmet. Imidlertid har det – som nævnt i vores tidligere redegørelse – i mange år fremgået af medlemmets pensionsoversigter, at hun havde mulighed for at notere en samlever, hvis hun var ugift, hvilket hun ikke reagerede på (jf. det tidligere fremsendte bilag 4).

Vi har forståelse for, at medlemmet og klager har været igennem et langt, svært forløb, men det ændrer ikke på, at det er et ubetinget krav, at en samlever skal noteres til ægtefælle-/samleverpension for at være berettiget til denne.

På denne baggrund fastholder PKA derfor sin afgørelse."

I breve af 27/12 2017, 18/1 2018, 9/2 2018 og 5/3 2018 har parterne fastholdt deres synspunkter. Disse breve har været forelagt for nævnet.

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen. Et uddrag heraf er gengivet i det følgende. Selskabet har fremlagt forsikringstagerens pensionsoversigter gældende for hende pr. 1 januar 2004, 1. januar 2005, 1. april 2006, 1. marts 2007, 1. juli 2008, 1. marts 2009, 1. juli 2010, 1. juni 2011 og juli 2012. Af alle disse fremgår bl.a. følgende:

"**Begunstigelse**	**Gruppesum ved død**	Du har udfyldt en begunstigelseserklæring, som vi i givet fald udbetaler efter.
	Engangssum ved død	Du har udfyldt en begunstigelseserklæring, som vi i givet fald udbetaler efter.
	Samleverpension	Du skal kontakte os, hvis du er ugift og ønsker, at en samlever skal have pension efter dig."

Af pensionsvilkårene (januar 2013) fremgår bl.a.:

"**III. Pensionskassens ydelser**
§ 7.
For medlemmer, der er optaget den 1. januar 2007 eller senere, har pensionskassen følgende ydelser:
1) alderspension
2) engangssum ved alder
3) førtidspension
4) børnepension
5) pension ved død
…
Stk. 2. For medlemmer der er optaget før den 1. januar 2007, og som ikke i henhold til stk. 3 har valgt sig omfattet af ydelsessammensætningen i stk. 1, har pensionskassen følgende ydelser:
1) alderspension

2) engangssum ved alder
3) førtidspension
4) børnepension
5) 10-årig ægtefælles-/samleverpension
6) engangssum efter ugifte
7) alderspensionstillæg

Stk. 3. Medlemmer, der er optaget før 1. januar 2007, kan efter nærmere generelle regler, fastsat af bestyrelsen, vælge sig omfattet af ydelsessammensætningen, som nævnt i stk. 1.

…

VI. Dødsfaldsbetingede ydelser

§ 16a.

Dør et medlem, der er omfattet af ydelserne i § 7, stk. 1, udbetales pension ved død i 10 år. Hvis medlemmet på dødsfaldstidspunktet har været berettiget til alderspension, jf. § 8, stk. 6, i 5 år eller mere, udbetales pension ved død i en reduceret periode, svarende til maksimalt 10 år med fradrag for den periode, hvori medlemmet udover de nævnte 5 år selv har været berettiget til alderspension efter § 8, stk. 6.

…

Stk. 4. Pension ved død tilfalder medlemmets nærmeste pårørende, medmindre medlemmet som særlig begunstigede har indsat

1) ægtefælle, herunder fraskilt ægtefælle, eller
2) livsarvinger, herunder stedbørn og disses livsarvinger, eller
3) en navngiven person, som har fælles bopæl med medlemmet ved indsættelsen, eller
4) livsarvinger til den navngivne person, jf., nr. 3.

Meddeler medlemmet pensionskassen, at pension ved død ikke skal tilfalde nærmeste pårørende, og har medlemmet herefter ikke indsat særlig begunstiget, tilfalder pension ved død medlemmets bo.

…

§ 16b.

Dør et medlem omfattet af ydelserne i § 7, stk. 2, har ægtefællen eller en samlever ret til ægtefælle/samleverpension, hvis:

1) ægteskabet er indgået eller samleveren er noteret i pensionskassen, før medlemmet er overgået til alderspension, og
2) ægteskabet har bestået i mindst 3 måneder eller samleveren har været noteret i pensionskassen i mindst 3 måneder. Skyldes medlemmets død et ulykkestilfælde eller en sygdom, der er opstået efter ægteskabets indgåelse eller samleverens notering i pensionskassen, gælder 3-måneders fristen ikke, og
3) samlivet med samleveren opfylder følgende krav:
   - samleverens navn og CPR-nr. er noteret i pensionskassen,
   - samleveren havde fælles bopæl med medlemmet på noteringstidspunktet
   - der er ingen ægteskabshindrende forhold eller hindringer for registreret partnerskab med medlemmet, og
   - samleveren og medlemmet har haft fælles bopæl uafbrudt i mindst to år på tidspunktet for medlemmets død, eller samleveren og medlemmet havde fælles bopæl på tidspunktet for medlemmets død og samleveren venter, har eller har haft et barn sammen med medlemmet.

…

§ 17.
Dør et medlem omfattet af ydelserne i § 7, stk. 2, inden overgang til alderspension, udbetales en engangssum, hvis medlemmet ikke har en pensionsberettiget samlever eller ægtefælle, herunder fraskilt ægtefælle.
…
Stk. 3. Engangssummens størrelse udgør 4 gange den årlige ægtefællepension eller ægtefælle-/samleverpension.
Stk. 4. Engangssummen tilfalder medlemmets nærmeste pårørende, medmindre medlemmet som særlig begunstiget har indsat:
1) ægtefælle, herunder fraskilt ægtefælle eller
2) livsarvinger, herunder stedbørn og disses livsarvinger, eller
3) en navngiven person, som har fælles bopæl med medlemmet ved indsættelsen, eller
4) livsarvinger til den navngivne person, jf. nr. 3."

Nævnet udtaler:

Nu afdøde forsikringstager havde pensionsordning i selskabet. Hendes samlever klager over selskabets afvisning af, at han er berettiget til ægtefælle/samleverpension. Forsikringstageren og klageren blev gift den 30/12 2013, og forsikringstageren døde den 16. januar 2014. Klageren har anført, at "[forsikringstager] og jeg var samlevende med samme folkeregisteradresse fra juli 1982 og frem til dødsfaldet i 2014. Desuden har vi fællesbørn født i 1983 og 1993", at "[forsikringstager] har noteret mig som samlever i begunstigelseserklæringer dateret 19.01.01 og 01.03.01" og at forsikringstager og klageren "i 2007 har oprettet testamente, m.h.p. at sikre hinanden så vidt muligt". Klageren har også anført, at sagen bør "vurderes efter pensionsvilkår § 16 a".

Selskabet har afvist, at klageren opfylder betingelserne for at være omfattet af dækningen ægtefælle-/samleverpension.

Efter en gennemgang af sagen kan nævnet ikke kritisere selskabets afgørelse.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at forsikringstageren ikke har indsat klageren som begunstiget til ægtefælle-/samleverpension, og at dette er en betingelse efter pensionsvilkårenes § 16 b, stk. 3.

Nævnet har også lagt vægt på, at det fremgik af pensionsoversigterne, der blev sendt til forsikringstagerens årligt – med undtagelse af 2013, at hun havde indsat en begunstiget til "sum ved død" og "engangssum til ugifte", men at hun for så vidt angik "samleverpension" skulle kontakte selskabet, såfremt hun var ugift og ønskede, at en samlever skulle have pension efter hende.

For så vidt angår klagerens ønske om, at sagen behandles efter pensionsvilkårenes § 16 a, bemærker nævnet, at denne bestemmelse omfatter ydelserne efter vilkårenes § 7, stk. 1, som er gældende for medlemmer optaget den 1/1 2007 eller senere. Da forsikringstageren er optaget før 1/1 2007 gælder § 7, stk. 2. Det fremgår dog af vilkårenes § 7, stk. 3, at medlemmer optaget før den 1/1 2007 efter nærmere regler kan "vælge sig omfattet af ydelsessammensætningen, som nævnt i stk. 1". Sådan som sagen er oplyst for nævnet, kan nævnet dog ikke se, at forsikringstageren skulle have valgt sig omfattet af vilkårenes § 7, stk. 1.

Nævnet bemærker i øvrigt, for så vidt angår klagerens oplysning om, at der er udfærdiget testamente, at hvis en sikret ønsker at ændre begunstigelsesbestemmelsen, skal dette ske i henhold til bestemmelserne i § 103 i forsikringsaftaleloven. En testamentarisk bestemmelse opfylder således ikke alene disse krav.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

_____

Klageren får ikke medhold.

Svend Bjerg Hansen
Udskriftens rigtighed bekræftes

Mette Eisenhardt